

1. Michaelis / Joh. Georg / diff. de viro stante
inter Myrtos, Halle 1739.

2. Moller / Christoph Gottfr. / diff. de genuina
vorum xarakter et ypostasi notione,
Lippie 1738.

3. Mosheim / Joh. Laur. / diff. de Jesu Christo
vindice dogmatis de mortuorum ad
vitam reditu, Helmst. 1740.

4. Müller / Gottfr. Ern / diff. de papolatris.
Lippie 1726.

Müller / phil. / diff. de jure Dei in Homines,
Jena ~~1767~~ 1701.

diff. de regno Israelii restaurato,
do, Jena 1704.

crocodilus lachrimans, Jena 1733

diff. de Jesu Christo deandropo, Jena
1704

diff. de gloria
Casp. Gottfr. / diff. de gloria
herundi, Jena 1661.

m. 15
Q. B. V.

DISPUTATIO INAUGURALIS
De

PALMA
AB ANGELICIS NON
INTERVERTENDA,

ex Col. II, 18.

Quam
PRÆSIDE

JO. GEORGIO NEUMANNO,
SS. THEOL. D. PROF. PUBL. ET ACAD.
BIBLIOTHECARIO,

PRO LICENTIA

IN ACADEMIA VVITTENBERGENSI

D. XV. Octobris A. c. b. 1c. XCII.

defendit

M. JOACHIMUS WEICKMANN,
Ecclesiæ Schmidebergensis Pastor & Ephoriæ Kembergensis
Adjunctus, nunc verò SS. Theol. Doctor, & Sereniss. PRINCIPI
Anhaltinos-Servesto, a Concionibus & Consiliis sacris.

Recusa, Anno 1711

DISPUTATIO IN PUBLICIS
DE

PALMA
AB ANGELEIS NON
INTERVERTENDA

ANNO 1718

PRÆSIDE

JO. GEORGIO NIUMANNO
S. THEOL. D. PROF. PUBL. ET ACAD.
BIBLIOTHECARIO

PRO LICENTIA

IN ACADEMIA WITTEMBERGENSI

IN A. O. S. A. C. P. 1718

M. JOACHIMUS WEICKMANN
Lectore Schreibe des Palms & Schreibe K. Universitäts
Abt. hat mich von 1718 in Leipzig als Schreibe
Antiquar-Schreibe, & Schreibe

Wittenberg

I. N. 7.

§. I.

AULLUS APOSTOLUS, quo erat propagandæ fidei studio, per agratis Paganorum ultimis terris, Phrygiam quoque Pacatianam adiit, *Act. XVI, 6.* ac repetito deinceps itinere, Laodiceæ atque Colossis, florentissimis istius regionis civitatibus, Evangelii doctrinam annunciavit. *Act. XVIII, 23.*

§. II. Tametsi vero corpore adesse, ac præsens intueri pulcherrimos credentium profectus haud poterat: Epaphræ tamen & Archippi fidissimorum commilitonum ministerio usus, munere hoc suo præclare fungebatur, *Col. I, 7. c. IV, 12. 17.* At tanto quidem utriusque Ecclesiæ amore ardebat gentium Doctor, ut comprehens⁹ ac Romæ detent⁹ vinculis, nihil omnino desisteret. incepto, sed literis adesset illis, & Laodicensis æque ac Colossenses una eademque Epistola, quæ hodiernum in Canone est, confirmaret, *Col. IV, 15. 16.* Nam quod seorsim extat Pauli ad Laodicensis Scriptum, & sacro quondam codici alligatum fuit, sæpiusque a Sixto Senensi, Jac. Fabricio, Stephano Prætorio, Corn. a Lapide, Calixto & aliis protractum in lucem; indignum tanto Apostolo monumentum est, ipsiusque antiquitatis iudicio repudiatum: certe ex *Col. IV, 16.* nihil eidem vel auctoritatis vel præsidii accedit.

§. III. Vix autem aeternam veritatem perceperant Phryges,

ges, cum illico falsi exurgerent Doctores, qui tranversos agere recte credentes, inq; errorem suum inducere conabantur. Christum enim Servatorem, nec ante conditum mundum existisse, nec adeo effectorem omnium rerum esse dicebant; quos proinde confutat Apostolus, & Christum, *πρωτότοκον πάσης κτίσεως & conditorem esse πάντων τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, τῶν ὁρατῶν καὶ τῶν ἀοράτων*, graviter testatur, *Col. I, v. 15. 16. 17.* Idem quoq; Legis Mosaicae adhærebant umbris, & inani Philosophiæ specie delusi, ne tyrocinia quidem doctrinæ Evangelicæ posuerant. Quare ab his avocatos suos, rectaq; ad Christum via perducit, quod in illum non velut in lacunam aliquot derivatæ sint dotes; sed quod perseveret in ipso atq; inhabitet *πάν πληρώμα τῆς θεότητος σωματικῶς c. II, v.* Quinimo cum sua quædam infulcipientes dogmata, Angelorum in primis traderent cultum, & commentitiis quibusdam visionibus se efferunt, eoq; æternæ salutis brabeo cum aliis dubium redderent; ita suos adhortatur Apostolus: *μηδὲς ὁμῶς καταβραβεύεσθε, δέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ Ἀγγέλων, ἀ μὴ ἐώρακεν ἐμβατεύων, εἰκὴ φύσιμην ὑπὸ τῆ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτῆ.*
Ne quis vobis palmam intervertat, data opera per humilitatem & superstitionem Angelorum, in iis quæ non vidit fastuosus incedens, frustra inflatus a mente carnis suæ, &c.

§. IV. Ut planum ac pervium reddamus oraculi sensum, primum omnium de Palma seu Brabeo disquirendum, cujus mentio injicitur elegantissimo verbo *καταβραβεύειν*. Uti enim *εραβεύειν* est moderari certamina & præmia dispensare *Col. III. 15.* unde *βραβευτῆς* idem ille, qui præmia certaminis decernit, & humanitatis studiosis *Designator* appellatur: ita *καταβραβεύειν* nihil aliud notat, quam brabeo defraudare, præmium abjudicare atq; eripere merenti & in capiendo brabeo aliquo circumvenire. Missis autem, quæ ab aliis magno nume-

numero afferunt, Versionibus, omnium eruditissima Erasmi videtur, viri antiquitatis peritissimi, qui καταβραβεύειν *palmam* int. *revertere* vocat. Erat enim in Ludis Græciæ Olympicis æque ac Romanorum Circensibus præmium, quod victorem nobilitabat, palma: Uti vel ex illis Lyricis intelligas: *palmaque nobilis*.

Terrarum Dominos evabit ad Deos. Hor. L. 1. O. 1. v. 18.

Sive quos Elea domum reducit,

Palma cœlestes, Idem Lib. IV. Od. 2.

ut formulas veterum solennes *palmam in medio habere postam*, *palmam alicui dare, tribuere, deferre, præripere* nullo nunc studio attingamus.

§. V. Acilla quidem, quæ intercipi Colossensibus poterat,

Palma, vita æterna est, exposita certantibus, ut *εραβείον*, *Phil.*

III, 14. ut *εραβείον ἀφάρτου* 1. *Cor. IX, 24. 25.* ut *κλήρονομία*

τιτρημένη ἐν ἐραβείῳ 1. *Pet. 1. 4.* Meta vero, ex qua suspensum

veluti est brabeum, ipseque Scopus, ad quem tanquam in stadio decurrendum, Jēsus Christus est, extra quem consequi

præmium non licet, *Act. IV, 11. 12. Johan. XIV, 6.* Certamen

denique ipsum, quod subeundum *ἀγὼν τῆς πίστεως* est 1. *Tim.*

VI, 12. Si quis τὸν ἀγῶνα τὸν κελὸν ἀγωνισθῆ: eidem Dominus

ceu Designator quidam ac arbiter *ἀδίκαιος* *κριτὴς ἀποδώσει τὸν*

εἴφρανον τῆς δικαιοσύνης 2. *Timoth. IV, 8.* Atque hæc ipsa inter-

pretatio aliorum sententiis non repugnat, qui vel fidem no-

stram, vel Christum ipsum per hanc palmam intelligunt.

Nam sive objectis obstaculis impediaris in cursu, sive aliis in-

fidis positis a Scopis dimovearis, Palmam tamen interverti

existimamus.

§. VI. Equis vero est, a quo metus intercipiendæ Palmæ

oboritur? Istud vero *Ido*, paulo studiosius investigandum.

Graphice depingitur ille, cum a) *ἑλενο* vocatur, quod idem

qui-

-ivp

A 3

qui-

quibusdam videtur esse quam εὐδοκίαν, ex *Matth. XXVII, 43.* sensu non pravo; sic enim hæreticus in humilitate sua mirifice sibi placere diceretur. Sed cum ea hæreseos indoles sit, ut quanta possit, contentione studioque impedire cursum credentium & vertere scopi faciem laboret; δέλων nobis idem atque ἐδελοντῆς voluntarius est, qui propria secretaque abreptus libidine hanc judicandi arbitrandique potestatem sibi nullo jure arrogat; quo sensu Cicero alicubi *Senatorem voluntarium* & a se lectum scite admodum appellat; Epiphanius autem ἐδελόσοφον affectatorem sapientiæ *Hæres. XIII, p. 30.* & ἐδελωτέρισσοδρησκείαν religionem spontaneam, ultroque electam vocat *Hæres. XVI, p. 34.* Hinc & Apostolo *b. cap. v. 23.* ἐδελωδρησκεία electitius ille cultus dicitur, quo quis suo ductu imperioque amplio rem sibi religionem proponit, quam Deus præscripsit: δέλειν enim atque ἐδέλειν affectatum quasitumque studium notare, vel ex *Marco. X, 43. 44.* constat.

§. VII. Cæterum dignoscitur quoque Adversarius ε) ex ταπεινοφροσύνη καὶ θρησκεία τῶν Ἀγγέλων. Egregia quidem virtus divinisque ornata encomiis est ἡ ταπεινοφροσύνη: jamque ad Deum refertur, ut *I. Pet. V, v. 6.* jam ad Angelos *I. Cor. XI, 10.* jam ad homines *Pbil. II, 3.* Hæc quidem Angelis exhibita ταπεινοφροσύνη est, sed cum electitia ἐδελοντῆς ac eo prætextu adscita sit, ne audacter nimis ac sine internuncio DEUS interpellari videatur; cumque elationem animi conjunctam habeat, *b. t.* denique ita se gerat, ut neglecta corporis perfectionis Christianæ quandam ambiat laudem *v. 23.* fictam ac hypocriticam prorsus hanc humilitatem atque arrogantiam potius quam submissionis efferendam nomine esse apparet. Perinde quoque de θρησκεία τῶν Ἀγγέλων habendum est, quæ vox mediæ significationis, est & modo in bonam partem usurpatur ut *Jac. I, 26, 27.* modo in malam ut *Sap. XII, 18.* Ac in præsentibus qui-

quidem non tam *active* accipitur pro cultu ab Angelis instituto, quam *objective* pro honore Angelis praestito, quia Genitivus cum nomine *ὑποκειμένη* junctus objectum cultus indigitat, nec aliud svadet, quæ antecedit, *καπεινοσοφροσύνη*. Quamquam inferri potius ac supponi prior significatio quam excludi debeat, quia etiam commentitias jactitare visiones Sectarius perhibetur, *b. t.*

§. VIII. Itaque γ) quanta hominis fuerit levitas, quamque novandis rebus studuerit, intelligitur, quando in iis, quæ non vidit, fastuosus incessit: *ἃ μὴ ἴδραμεν, ἐμβατεύων*. Verbum hoc sumptum esse a Tragicis cothurnis videtur, qui propterea *ἐμβατεύειν* dicantur. Hinc *ἐμβατεύων* nihil aliud est Græcis, quam pedem ponere vel inferre in limites ignotos & alienos. Quod si vero temerarium est viam ingredi tenebrosam nec cognitam ante vel exploratam; multo est magis temerarium, rebus supra sensum positis immiscere se; ac potestatem sibi facere quicquam de rebus incognitis discernendi. Ad animum translata vox pervestigare ac scrutari ignota, significat; quem sensum non est, cur in presenti declinemus. Erant enim ea ætate, qui arcana cœlestia perquirebant, Angelis, nec visis nec auditis quæ vellent, nomina indebant, distribuebant in classes, ipsique Angelorum capiti, Christo præferebant, uti vel ex *Col. 1. 16. 17.* colligitur. Qui proinde sic extra se ferebantur; ut quodam velut somno abrepti, spiritibus corporibus, evolarent atque excurrerent foras, animam a consuetudine oculorum abducerent, exalbescerent objectis imaginibus, & omnibus membris contremiscerent penetrarentque; in quamdam Numinis speciem falsasque & mendaces inde visiones nobis referrent, illi Apostoli stylo dicebantur *ἐμβατεύειν, ἃ μηδὲ ἴδραμεν*.

§. IX. Haud immerito proinde δ) *ἐκὴν φουσιόμενος* frustra *institus* esse dicitur, qui vanas hujusmodi visiones jactitat se-

que

approbaret v. 13. *ῥεῖλον* tamen & sponte sua ad pravum ingenium rediit & in quendam velut *σύνδεσμον τῆς ἀδικίας* concessit v. 23. Hinc etiam est, quod Hæreticorum auctor habetur, ex quo universæ postmodum Hæreses provenerunt, Irenæo teste c. XX, p. 42. Et si Epiphanium consulas, primæ omnium, quæ a Christi tempore ad hanc ætatem prædierunt, Hæreseos princeps Simón ille Magus extitit *Hæres. XXI, p. 55*. Unde Ignatio primogenitus antiqui serpentis filius appellatur, *Ep. ad Trall. p. 15. Ed. Genev.*

§. XI. Idem proinde Magus, ut cætera, quæ exclusit dogmata, nunc prætermittam, superstitiosum Angelorum cultum inexit. Quod quidem Baronius, ne Angelolatria ab Hæreticis profecta videatur, negat, ac mirari se dicit, ejusmodi errorem tribui Simoni Mago. *T. 1. Annal. ad An. VI n. 17*. Verum Petavius ipse *Not. ad Epiph. p. 40* & hunc secutus Natalis Alexander *Sec. 1. c. 10. p. 52* deferunt Baronium suum, admissumque errorem animadvertunt & improbant, quando vel ex uno Tertulliano aliud constare poterat. qui *Simonianæ*, inquit, *Magia disciplina angelis serviens ubiq; & ipsa inter Idololatrias deputabatur* *Præscr. adv. Hæres. XXXIII. p. 81*. Ac in primis quidem docebat ille, DEUM majoris esse dignitatis ac fastigii, quam ut de rebus nostris adiri debeat, submissi contra animi signum esse, abjicere se ac prosternere coram Angelis, atque per hos ad præpotentem Deum quærere aditum. Eaque est *ταπεινοφοροσύνη των Ἀγγέλων*, Apostolo reprobata, quam Simoni his verbis tribuit Epiphanius: *negat insuper salutem consequi illum hominem aliter posse, quam si ejusmodi mysteria didicerit, & DEO universis at is parenti per illos quos diximus Principatus ac Potestates sacrificia obtulerit* *Hæres. XXI, p. 58*. Atque hac inter Philosophos Platonicorum fuit potissimum opinio, qui Angelos omnium animantium conditores dixere & in aere medios inter æthereum cœlum terramque constituere. *Indi-*

B

gnant

gnum enim putarunt, misceri homines & diis, & Deos hominibus dignum autem misceri demones & diis & hominibus, hinc petit a qui allegent; inde concessio qui apportent. V. August. LVIII. de Civ. cap. XVIII. Tum vero & θεροκείαν τῶν ἀγγέλων tradebat Simon cum gregalibus suis: cum enim mundum ab Angelis conditum dicerent Simoniani, ut est ap. Irenæum l. c. p. 43. natura insitum habebant, ut quisque suum mundique creatorē coleret & veneraretur, ut censet Calixtus Proæm. ad Coloss. p. 4. Quod si Nazianzenum evolvas, octo Æonas a Simonianis cultos observabis, eamque ob causam octonarium numerum ab iis magno in pretio habitum fuisse, Or. XLIV. pag. 719. Quales autem illi Æones fuerint, exponunt Nicetas in Scholiis ad b. l. p. 720. & Elias Cretensis ad Or. VI. p. 178. Nobis satis est hinc confici, diffusam per has gentes Geniorum superstitionem invasisse multorum animos, eoque sollicitam Apostoli reprehensionem incurrisse.

§. XII. Neque his tantum partibus constabat Angelolatria Simonis: sed angelicas insuper revelationes & oblatas cœlestium species jactabat, αὐτῆς ἐλάραρον ἐμπατέουον, ut Noster ait. Quod tamen si parcius attingunt Hæresium Collectores: video tamen Fanaticos ab Epiphanio appellari Simonianos Her. XXI. pag. 58. De Cerintho autem Simonis æmulo, Gajus in Disput. adversus Proelium inquit: per revelationes quasdam a se tanquā a magno quodam Apostolo conscriptas, portenti a quodam, quasi ab Angelis sibi ostensa, commentus nobis introducit, affirmans post resurrectionem regnum Christi in terris futurum, ac rursus homines Hierosol. mis degentes cupiditatibus & voluptatibus corporis obnoxios fore, ap. Euseb. L. III. H. E. p. 100. Jam Cerinthum idem docuisse, quod Carpocrates, Epiphanius Auctor est, Her. XXVIII. p. 110. Carpocratem vero ipsius Simonis innutritū doctrinis tradit idem Her. XXVII. p. 202. Nec dubium, quin fictis hisce simulacris turgidi, inculpatæ vitæ & antiquæ reli-

religionis exemplum se esse voluerint: id quod Eusebius testatur, qui *Simonem*, ait, *vero primum omnis hereseos auctorem fuisse accepimus, ex quo in hunc usque diem, qui heresin eius profitentur, castam & per vitæ puritatem apud omnes celebrent Christianorum Philosophiam simulantes, simulacrorum superstitionem, a qua liberati videntur, nihil ominis, denuo usurpant.* Lib. II. H. E. c. XIII. p. 51. At iidem tamen spurcissimos conventus ac consuetudines cum mulieribus inritas habebant de quibus V. Epiphan Her. XXI. p. 58.

§. XIII. Qui vero εἰκὴ φουσιμεν & ob elationem animi audit, idem ille τετυφωμένον, inflatus, ἔχων μόρφωσιν εὐσεβείας τῆν δὲ δόξαν αὐτοῦ ἠρημίον & vocatur, 2. Tim. III, 4. 5. Namque eundem Hæresiarcham hic designari cum Estio statuit B. Calovius *Bibl. Illustr.* p. 1025. Nec aliud nos de Simone docet antiquitas. Quantum enim se esse voluerit, subticere non potuit Lucas *Act. VIII. 9.* In Samaria se ut Patrem descendisse, in Judæa, ut Filium, & reliquis gentibus, ut Spiritum S. apparuisse impudentissimus impostor gloriatus est, Irenæo teste *adv. Her. c. XX. p. 42.* Augustino quoque Auctore, in monte Sina legem Mosis in Patris persona dedisse Judæis, tempore Tiberii in Filii persona apparuisse, postea in lingvis igneis ut Spiritum S. Apostolis affulxisse, venditavit, *De Heres. c. 1. p. 8.* Taceo audacissimas voces: *ego sum sermo DEI, ego speciosus, ego Paracletus, ego omnipotens, ego omnia DEI*, quas referente Hieronymo, profunderere non erubuit T. IX. *ed. Bas. p. 35.*

§. XIV. Denique quantum rationi suæ indulserit, quam ὁ θεὸς σαρκῶς appellat Divus, vel inde constat quod carnis resurrectionem negasse Simonem perhibent Augustinus *l. c.* Anastasius Bibliothecarius *H. E. p. 16.* aliique. Nesciebat enim Simon, ut Dionysius *de Div. Nom. c. VI. p. 80.* differit, eum, qui sanæ mentis sit, sensu ratione contra abstrusam omnium

causam uti non oportere. Unde colligas, propterea resurrectionem carnis negatam fuisse Mago, quod eam contra naturam esse putaret. Hinc & γνώσει τήν τελειότηταν sibi tribuebat, ut legitur apud Epiphanium, omniumque coelorum nomina velut explorata jactabat; ut existimare possis, hunc ipsum designari ab Apostolo, cum Timotheum hortatur, ut τὰς βεβήλους κερσωνίας καὶ ἀντιδόσεις τῆς ψευδογόμενης γνώσεως devitet. *1. Tim. VI, v. 20.*

§. XV. Neque vero cum Simone exspiravit hoc malum, aut Apostoli sollicitudine & cura extinctum est: sed opinione latius serpsit & Menandrianis, Basilidianis, Saturninianis, Carpocratianis, Cerinthianis pluribusque aliis auctoribus in immensum excrevit. Maxime autem Phrygiam pervasit, quæ *Hæresibus apprime referta* fuit, ut Epiphanius testatur *Her. XLVII. p. 399.* Unde & ipsa Laodicensis Ecclesia in ancipiti & lubrico stare visa *Apoc. III, 24. seq.* Longum foret de Phrygiis, Cataphrygibus, Pepuzianis, Montanistis aliisque dicere, qui in classe hæreticorum sanctorum & Hagiodæmone obsessorum ponuntur a Danhauero *Christeid. p. 531.* & illi ipsi sunt, quibus defensoribus hæc Angelolatria propagata fuit. *Mansit per diu hoc vitium in Phrygia & Pisidia,* Theodoretus inquit, de Angelolatriis loquens; *proinde Synodus quæ convenit apud Laodiceam Phrygia lege prohibuit, ne precarentur Angelos. Et in bodiurnum usque diem oratoria S. Michaelis apud illos illorumque finitimos videre est. Illi ergo, humilitate ducti hoc fieri suadebant dicentes: universorum Deum nec cerni, nec attingi nec comprehendi posse & oportere per Angelos divinam sibi benevolentiam conciliare. Hoc est, quod dicit in humilitate & cultu Angelorum T. III. Op. ad Col. II. pag. 355.*

§. XVI. Cedro profecto dignus hic Theodoreti locus est; ac primum de eo nos instruit, quibus auctoribus hic error in Phry-

Phrygia, ubi exortus est, invaluerit magis suaque sumferit incrementa. Dicit autem eosdem, quos stringit Apostolus, Angelolatras mansisse in Phrygia, & superstitioni adhæsisse in illam usque, qua degebat, aetatem. Cum vero in varias Sectas abierit hæc superstitio aliudque nomen ab aliis Ducibus acceperit, jam tertio seculo ANGELICORUM appellatione insigniri cœpit. De quibus ita Epiphanius refert: *Audita est nobis Angelicorum Heresis, neque cujusmodi illa demum Heresis sit, compertum habuimus. Quod eo fortasse contigit, quod, cum aliquando prodisset, desit postea, ac tandem penitus extincta est. Illud vero nomen quam ob causam obtinuerit, ignoramus. Nam, cum Hæretici quidam conditum ab Angelis mundum esse dixerint, utrumnam hæc secta, quod idem assereraret, eodem sit affecta nomine, certo affirmare non possum. An potius, quod in Angelicum sese ordinem arroganter referrent, atque excellentem quendam vitam rationem instituerent; ne hoc quidem pro comperto assero. An postremo ab loco quodam eam appellationem sortiti sint; quoniam quidem regio quaedam est ultra Mesopotamiam, quæ Angelina dicitur. Heres. LX p. 505. Ita fluctuat doctissimus Scriptor, versat se in omnes partes, nec quicquam de his certi definit. Tres potissimum opiniones allegat, sed nullam ornat. Ac ultima quidem sua sponte ruit, cum ignorent locum Geographi, qui Ἀγγελίαν vocerur. Altera vero, quæ ob simulationem Angelicæ vitæ dictos Angelicos vult, rem quidem tangit propius, sed non absolvit. Prima ergo vero est similior, quæ a cultu Angelico hos ita dictos affirmat. Hanc enim suam facit Augustinus, qui Angelicos sic appellatos existimat, quod in Angelicorum cultum inclinarent C. XXXIX. p. m. ii. Quare si mihi quam teneo, pronuntianda sententia sit, commune hoc nomen fuisse autumô, quo ante Epiphaniî tempora insignebantur omnes, qui θεῶν κείων τῶν Ἀγγέλων fo-*

vebant; sive Simoniani, sive Carpocratiani, sive Cerinthiani aut quicumque fuerint. Perinde ut se res habet cum Gnosticis, quod nomen familiare plurimi habuerunt ævi primi atque secundi Hæretici, quos cum refert Epiphanius, *hi se omnes Gnosticos communi appellatione dici voluerunt*, inquit *Hæ. XXXI. pag. 163.* Zonaras quidem atque Balsamon, doctissimi Canonum interpretes, Angelicos alios fuisse existimant ab iis, qui superstitiosa quædam pietate ducti sese putarint indignos, qui Christum invocarent, sed angelos implorandos: At recensendo dogmata faciunt, ut iidem prorsus appareant esse, ad *Concil. Laod. c. XXXV. p. 468.* Ubi Beveregius rectissime iudicat: *Hæc eadem videtur Hæresis quæ prima in Ecclesiam Christianam a Simone Mago introducta est. Unde & eadem imbuti Simoniani ab Epiphanio dicti sunt. Annotat. in Conc. Laod. p. 196.*

§. XVII. Neutiquam ergo desit postea, aut penitus extincta est Hæresis, quod Epiphanius tradit, sed mansit hoc vitium in Phrygia & Pflidia Synodoque occasionem dedit Laodiceæ, ut porro Theodoretus doctissima illa in h. l. commentatione testatur. Coacta igitur hæc Synodus est, ut constans Canonum Inscriptio docet, Laodiceæ in Phrygia Pacatiana, A. C. CCC LXV. ubi plurimi Patres ex diversis Asia provinciis congregati, facta de rebus saluberrimis deliberatione contra Angelolatrias Can. XXXV. sic decreverunt: *ὃ δὲ χριστιανὸς ἐγκαταλείπει τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπίεσαι, καὶ Ἀγγέλους ὀνομάζειν ἢ συναΐζειν ποιεῖν, ὡς περ ἀπηγόρευται, εἰ τις ἐν εὐσεβῆ ταύτῃ τῇ κεκρυμμένῃ εἰδωλολατρεῖα χολάζων, ἕως ἀνάδημα, ὅτι ἐγκατέλιπε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ εἰδωλολατρεῖα προσῆλθεν.* *Non oportet Christianos, relicta DEI Ecclesia abire & Angelos nominare, vel congregationes facere, quæ sunt prohibita. Si quis ergo inventus fuerit, huic occulta Idololatriæ vacare, sit anathema, quia reliquit Dominum nostrum Jesum Christum,*

sum, filium DEI, & accessit ad Idololatriam: ex Pand. Can. Beveregii p. 468. Caranza Angulos legit, ut inserviat scenæ suæ. Summa Conc. p. 136. quem errorem miror quoque admissum esse a Ruelio Hist. Concil. T. III. p. 287.

§. XVIII. Præclara certe hujus Canonis momenta sunt, planeque ex sententia Apostoli asserta: quorum alterum ad συναγῆς & congregationes privatas, alterum ad Angelorum cultum Idololatricum spectat. Conventus Simoniarum obscenos ex Epiphanio non repeto; nec turpissima Gnosticorum conventicula allego, de quibus idem Epiph. Her. XXXI. p. 84. Videntur enim nitidiori paulo facie prospicere, quas Canon hic rejicit, συναγῆς. Iis quippe opponitur, qui relicta Ecclesia abeunt & congregationes, quæ sunt prohibita, faciunt & occultæ Idololatriæ vacant. Παρὰ συναγῆς uno verbo appellat Balsamon in Scholis. Quid vero παρὰ συναγῆς prohibitaque congregationes illæ fuerint, ex solida antiquitate habeo exploratum. Illi enim qui faciebant παρὰ συναγῆς, α) erant stylo Apostoli nostris ποισιδέτες tumore quodam ac fastu inflati, ac de cultu separatim instituendo solliciti: quo nomine notabantur in Synodo Carthaginiensi: nec illud prætermittendum est, ut si quis forte Presbyter a proprio Episcopo condemnatus, tumore quodā (φουλόρη) & arrogantia elatus, existimaverit debere separatim DEO sancta offerre, vel aliud altare erigendum putaverit adversus Ecclesiasticam fidem & constitutionem: is ne impunis evadat. Can. X. ap. Bever. p. 523. Quod de iis dictum Balsamon in Scholiis existimat, qui ex arrogantia adversus suum Episcopum ποισιδέτες καὶ ἀποσχισιδέτες inflati sunt & ab eo abscessi. ib. Idem quoque β) Episcopos suos, ut impios ac injustos, præter meritum, reprehendebant, & velut officii immemores lacefebant maledictis. Ac proinde pro ambitiosis & Tyrannis habentur in Canone Apost. XXXI. cujus sensum sic retulit Aristen-

nus:

nus: Si quis proprium Episcopum sine causa condemnet, ut neque contra pietatem, nec contra justitiam peccantem. Et conventum populi privatim faciat, Et aliud altare figat, deponatur, Et ipse ut ambitiosus, Et Clerici, qui eum sequuntur. Pand. Can. pag. 21. In primis autem γ) contemnebant, cui additi fuerant, Ecclesiam, factoque concursu privatos cultus suos reliquis praeferabant. Atque hoc κατ' ἰδίαν ἐκκλησιάζειν itemque ἰδίᾳ & ἰδιαιτέως ἐκκλησιάζειν quoniam & ἰεργεῖν ἐν εὐκτηρίᾳ οὐκᾶν privatim concionari, in oratoria domo sacra celebrare Scriptores Ecclesiastici vocant. Tantopere autem Ecclesiam cœtumque publicum averfabantur, ut conventus suos, qui ab illa discesserant, *Synagogā*, non Ecclesiam dici vellent, ut refert Epiphanius. *Heret. xxx. p. 142.* Ita Eustathius quoque Sebastenorum Episcopus, qui suos ad antiquam ἀσκησιν reduxit, & asceticā atque arctioris vitæ apud Armenios auctor extitit, *Sozom. Lib. c. III. XIV. p. 520.* adeo despexit Ecclesiā, ut Synodo Gangrena errores ejus ideo refelli debuerint. Nam cum hæc disciplina Eustathianorum esset, ut procul ab Ecclesiis secederent, & publicos cœtus, quasi precautionibus indulgendum ubique sit, negligenter: tali fulmine petuntur Canone V. *Si quis docet, domum DEI esse contemnendam, Et quæ sunt in ea congregationes, Anathema sit.* Nam omnibus quidem in locis magnus Paulus precari jubet: sed non ita tamen ut congregationes contemnamus nec sacris interesse dignemur, ut Zonaras in Scholiis commentatur. p. 419. Rursum cum sacra occulta & latenti quadam ratione obirent, Canone VI. in h. modum arguuntur: *Si quis extra Ecclesiam privatim conciones habet, Et contemnens Ecclesiam vult ea, quæ sunt Ecclesiæ, agere non conveniente Presbytero, de Episcopi sententia, sit anathema.* Eustathiani enim contemnes Ecclesiam h. e. fidelium cœtum, privatim coibant, conventusque aut conventicula potius peragebant, Et quæ in Ecclesia fieri debuerant, sacra mysteria nullo de-

lecto

sebo sacerdote celebrabant, ut prolixè ibidem Zonaras exponit. Hinc Canone XXI. ita concludunt Patres: *Domos DEI honoramus, & qui sunt in iis conventus, ut sanctos & utiles amplectimur, NON PIETATEM IN DOMIBUS INCLUDENTES, sed omnem locum in DEI nomine adificatum honorantes, quæ sit in Ecclesia, congressionem, ad publicam utilitatem recipimus.* Vid. *Canones Bevereg. T. I. 49. seq.*

§. XIX. Altera vero Canonis Laodiceni pars Angelolatrias disertius coarguit; quibus proinde interdicitur, *ne Angelos nominet, nec occultæ Idololatriæ vacent, aut relinquunt Dominum nostrum Jesum Christum Filium DEI & accedant ad Idololatriam.* Simonianam hic Hæresin damnari, rectè docet Beveregius, fretus Scholiastis Canonum antiquis, quos adducit ad faciendam fidem. Nec diffitetur cum Bellarmino Petavius *l. c.* Sed dissidet ab his Baronius *Ann. LX. m. 20. p. 779.* bilem suam vertit in Theodoretum, *ex his* inquit, *videas Theodoretum blandè feliciter, quod ejus pace dictum sit, affectum esse verborum Pauli sensum.* Quin & adversus Bellarminum ipsum pertendit, Oratoria illa seu sacella Michaelis non ab Hæreticis, sed ab orthodoxis exstructa fuisse. Verum frustra speravit Baronius, nos in rebus ab ipso Theodoreto conspectis potius sibi credituros, quam Theodoreto *ἀντίπρην* Viderat Theodoretus, Cyri in Syria Episcopus, in Phrygia & Pisidia, in cuius confinio habitabat, Oratoria S. Michaelis, quæ utrum ab Hæreticis, an Orthodoxis frequentarentur, ignorare non potuit. Sed abunde nobis est, quod Theodoretus Vir Patrum Cræcorum longe doctissimus, preces ad Angelos & oratoria Michaelis tribuit Hæreticis, & damnata esse ait a Synodo Laodicensi: Cujus Patris auctoritas apud nos pluris est, quam hominum ad Papam nutum factorum & qui Scripturæ juxta &

veterum auctoritatem proculcant, quoties iis adversantur. Deinde vero obvertit Baronius, loqui hunc Canonem de gentilium cultu, qui spreta Christiana religione, genii sui sacra celebrarint. At Synodi haud facile alloquuntur Ethnicos, nec condunt Canones in gratiam Paganorum: Et hic ipse Canon hos Angelorum cultores vocat Christianos. An Synodus juberet Ethnicos abstinere cultu Angelorum, cum non essent Synodo subjecti? Tandem probare conatur Pontificius Angelorum cultum ex *Can. prac.* XXXIV. *Laod.* Si enim hæc Synodus cultum veri Martyris recipit, ut ille ex hoc Canone elicit, multo magis Angelorum cultum videtur recepisse. Nam ut sublimiori naturæ, cultus potius Angelis, quam hominibus debetur. Sed fallitur in assumpto Cardinalis. Non enim cultus religiosus S. Martyrum hoc Canone introducitur, sed memorativus. Non Martyres sed Christum adorabant veteres, quanquam illos ut strenuos Christi Sectatores atque Athletas, quo par erat honore prosequerentur. *Nos Martyribus nostris*, Augustinus inquit, *non templa sicut hominibus mortuis, quorum apud DEUM divinum Spiritus fabricamus. Nec ibi erigimus altaria, in quibus sacrificemus Martyribus: sed uni DEO & martyrum esse nostrum sacrificium immolamus. Lib. XXII. c. X. de Civit. DEI.*

§. XX. Cum itaque Simonianis implicatam erroribus Ecclesiam suam intelligeret Petavius atque hoc Apostoli oraculo impugnata: *idem*, ait, *damnare Apostolum, quod C. I. Rom. 2. 25. ingentilibus Philosophis arguit: quod serviant creaturae potius quam creatori. Tum vero distinguit: nos neque Deos esse Angelos dicimus, neque mediatores unicos aut primarios. Mediatores Angeli non nisi per Christum sunt: Sunt tamen pro modulo suo ut & sancti omnes. T. III. Dogm. p. 154.* Sed adeo sibi non constat Vir Doctus, ut, quam de Simonianis expofuerat & contra

contra Baronium defenderat mentem Apostoli, *Not. ad Epiph. p. 40.* nunc ad gentiles Philosophos detorqueat. Non agnoscit Apostolus Mediatorem nisi unicum ead. Epistola. *Quicquid egeritis sermone aut facto, omnia in nomine Domini Jesu facite cap. III. 17. t. 1. Tim. II, 5.* Angeli vero aut sancti ne pro modulo quidem suo mediatores nostri sunt? *Beati Archangeli tui Michaelis intercessione suffulti supplices te Domine precamur,* canit Romana Ecclesia in Missali Romano *Clem. VIII. auctoritat e ed. p. 457.* Sane qui hac intercessione suffultus DEUM orat, Angelos non pro modulo, sed modis omnibus Mediatores constituit.

§. XXI. Non autem Angelorum tantum cultum ex mente Apostoli prohibet Canon, sed revelationes quoque & secreta illorum commercia *occulia Idololatria* nomine detestatur. Contra Montanistas & Cataphrygas celebratam hanc Synodum esse, ex canone VIII. constat, nec dissentiunt Interpretes. Jam vero Montanum cum asseclis plurimum sibi auctoritatis visionum & prophetiarum jactantia conciliasse, quis nescit? Vide Euseb. *L. V. c. III. p. 167. & c. XVI. p. 179. conf. Cl. Ittigum in eruditiss. Diss. de Hares. p. 239.* Duas enim Mulierculas Maximillam & Priscillam habuit comites *& adulterino spiritu repletas, adeo ut ipse quoque perinde ac supra memoratus ille insana quaedam & importuna atque aliena loquerentur. Et eos quidem, qui eare detestabantur atque intumescabant, spiritus ille beatos predicabat & promissorum magnitudine supra modum inflabat. Euseb. l. c.* Neque indoctam tantum plebem istud hominum genus fascinabat, sed ipsum Tertullianum, doctissimum Virum, pertrahebat in partes, qui ex revelatione Prophetissae animam corpoream & effigiatam esse didicit. *Est hodie, inquit, soror apud nos revelationum charismata sortita, quas in Ecclesia inter Dominica Solennia per ecstasim in Spiritu*

potitur, conversatur cum Angelis, aliquando etiam cum Domino, & videt & audit sacramenta & quorundam corda dignoscit & medicinam desiderantibus submittit. *¶* Nam vero, prout Scripturæ leguntur, aut Psalmi cantantur, aut allocutiones profertur, aut petitiones deseguntur, ita inde materie visionibus subministrantur. Forte nescio quid de anima differueramus, cum ea Soror in Spiritu esset. Post transacta solennia dimissa plebe qua usu solet nobis renunciare, qua viderit. *¶* Nam & diligentissime digeruntur, ut etiam probentur. *¶* Inter cetera, inquit, ostensa est mihi anima corporaliter & Spiritus videbatur, sed inanis & vacue qualitat. c. III. de Anima p. 530. Itam vero colluivem usque ad tempora Epiphani Phrygiam, Cappadociam atque Galatiam occupasse clarissimis verbis Epiphanius exprimit: *Itidem illi desertum quendam in Phrygia locum precipue venerantur. Est enim hominum illa factio per Cappadociam, Galatiam Phrygiamque, quam ante commemoravimus, dispersa, unde & secundum Phrygas secta dicitur Hæres. XLVIII. p. 416. conf. Baron. ad Ann. 137. n. 40. p. 234.* Quin proinde hæc Synodo, quæ in Phrygia celebrata est, eadem Hæresis condemnata fuerit, minime omnium dubitamus.

§. XXII. Nemo longius evagatum me putet, quam rei dignitas exigit. Non enim satis investigari doctrina potest, nisi ad quos impugnandos adducta sit, intelligatur. Ipsaque veritas pulchrius emicare videtur, cum, quibus circumfusa tenebris, quibusque machinis impetita per omnem aetatem fuerit, quamque invicta semper ac salva evaserit, animis nostris recolitur. Reliquum nunc est, ut III. Dissipationis fundamentum ex Apostoli effato eruamus, quo Laodiceam simul & Colossen sem Ecclesiam a Simonianis istis atque Angelicis avocat ac dehortatur. Nam improbat illorum cultum quia (a) electitius est, (ἐλεκτὸν seu ἐδωκότης) atque uno verbo

ἐδωλο-

ἰδελοδρακεία, cum vero nihil aliud ἰδελοδρακεία sit quam modus colendi Deum sine præcepto divino, proprio arbitrio susceptus: Angelos nec ut conditores mundi, nec ut intercessores inter Deum & homines, nec denique ut nuncios aut revelatores nostros observare ac colere par est. Mundum qui condidit Deus est; *Ego sum Jehova faciens omnia, extens deus cælos solus*: Ergo sine totio *expandens terram, per me ipsum*. Ergo sine omni instrumento *Es. XLIV, 24*. Qui pro nobis intercedit apud Deum, Christus Mediator est, non nisi unicus ille *1. Tim. II, 5*. Nec quicquam revelationis ab Angelis expectandum deinceps est, quia *ad angelis subiecit orbem terræ futurum Heb. III, 5*. Quod de Ecclesia N. T. interpretatur Hunnius *Comm. p. 877*, conf. *Gal. I, 8*.

§. XXIII. Tum vero ideo maxime rejicit hanc superstitionem Apostolus, quod (3) jactitat velut explorata, quæ tamen nunquam vidit *α. μ. ἰδελοδρακεία ἐπιβατέων*. Atque hos ipsos alio verbo Judas Apostolus designat, cum *ἐνοπιμαζούτους* somnii delusos vocat, qui carnem quidem polliunt, dominos vero spernunt, potestates blasphemant. v. 8. Cum enim a primis statim temporibus in Ecclesia Dei hujusmodi *ἐνοπιμαζούτους* excitaverit Diabolus; severissimam adhortationem DEUS ab his populum suum abstrahi voluit: *Si surrexerit in medio tui Prophetæ, aut quæ somnium vidisse se dicat (ἐνοπιμαζούτος τὸ ἐνοπιμαζόν, LXX.) & prædixerit signum aut portentum, non audies verba Prophetæ illius, aut somniatoris, quia tentat vos Dominus Deus vester Es. c. Deut. XIII, 1. 2. 3.* Similiter & tempore Jeremiæ Deus graviter objurgat hos somniatores: *Audivi, quæ dixerunt Prophetæ, prophetæ autem in nomine meo mendacium, at quæ dicentes: somniavi, somniavi, (ἐνοπιμαζούτων ἐνοπιμαζόν) usque quo istud erit in corde Prophetarum, vaticinantium mendacium & prophetantium seductiones cordis sui (δελήματα τῆς καρδίας αὐτῶν) qui volunt*

facere, ut oblitiscatur populus meus nominis mei, propter somnia eorum, quæ narrat unusquisque ad proximum suum, Jerem. XXII, 25, 26, 27, 32. Vos ergo nolite audire Prophetas vestras & divinos & somnatores & augures & maleficos c. XXVII, 9. Imo ipsa, quæ Christo in his terris degebat, ætate non deerant illi, hinc cavete vobis, inquit, a Pseudo-prophetis, qui veniunt ad vos investiti ovium, sed intrinsecus sunt lupi rapaces Matt. VII, 15, i. e. latrones Job. X, 1.

§. XXIV. Nec illud leve est falsi cultus indicium quod (γ) frustraneus ac vanus Apostolo vocatur; verbo: εἰκῆ. Adeo divinus in sermonibus suis est D. Paulus, ut quibus Hæreticum describit verbis, iisdem quoque ab exitiabilibus ejus doctrinis dissuadeat. Verissimumque illud Epiphani de eo iudicium: *Qui non studiose, sed oscitantè in illius sermones incurrunt, iis nonnunquam minus sibi consentanea ac coherentia dicere videntur. Qui vero operam adhibent, & sobria atque exporrecta mente in illos incumbunt, ex ordine omnia ac rei veritate pronuntiata judicant, Hæres. LXIV, p. 55.* Frustra igitur sunt Angelici, qui, cum a Rege ipso invitentur, Matt. XI, 28, satellites demum adent & ante fores illorum commemorantur: Frustra sunt etiam, qui, cum regis ipsius verbum appensis insuper sigillisteneant, ministros denuo consulunt, veluti nullam promissionibus fidem habituri. Atque hæc Matæologia illa est, quam Paulus vocat τὴν ματαιότητα τῆς νοῦς, Eph. IV, 17. & de qua Christus ait: *frustra me colunt docentes doctrinas præcepta hominum, nam omisso præcepto DEI tenent constitutionem hominum, & c. Marc. VII, 7, 8.*

§. XXV. Ac eo quidem vanior hæc ratio colendi est, quod (δ) carnali, magnique supercilii scientia innititur, suosque cultores reddit *φουσιμῆνυς ὑπὸ τῆς νοῦς τῆς σαρκός*. Jam quod pulcherrimum alias bonum censetur *φρόνημα τῆς σαρκός*, i. e. pru-

prudencia hujus seculi *Luc. XVI, 8.* & sapientia terrena *Jac. III, 15.* adeo tamen aduersatur Deo, ut ipsa inimicitia sit *Rom. VIII, v. 7.* imo mors, *v. 6.* Denique rejicitur Angelicorum superstitio (ε) quod Christum Ecclesie caput non retinet, & *κεφαλή v. 19.* ex quo totum corpus per commissuras & compagines junctum & compactum. crescit augmento DEI. Caput Ecclesie non Petrus, sed Christus est, *Eph. I, 22.* Ecclesia ejusdem corpus *ib. v. 23.* commissura autem, qua coagmentatur hoc corpus, unitas fidei est *Eph. IV, 4. 5.* Augmentum est a capite Christo per fidem, in quo radices habemus fixas, ut illo superstructi confirmemur per fidem, sicut edocti sumus. exuberantes in ea, cum gratiarum actione *Col. II, 7.* Si quis igitur sit, qui coram Angelis se abjiciat ac prosternat; hic capitis gloriam iis tribuit, nec Christum ceu verum caput obtinet. Rursum si qui aliam confingat doctrinam fidei, quam qua Ecclesia haec tenus cohaeret, idem quoque labefactat atque convellit corpus Christi, & articulos fidei firmissimis invicem commissuris connexos dissolvit turpiter ac destruit.

§. XXVI. Ira Colossensium juxta & Laodiceorum Ecclesias sibi curae esse voluit Apostolus: quarum faciem si hodie intuearis, multo illa miserrima est, atque a veteri illo splendore longissime recessit. Testem *ἡρώτων* producimus Thomam Smith, Auctorem Anglum, qui confecto in has regiones itinere sic refert: *Colossas a Turcis Chronos dictas cum ingredieremur: ab iisdem latronibus quam maxime periclitamur, nec minus a civibus, qui atroci in Christianos occidendales odio flagrant: apud quos reperiuntur paucis gente Græcorum, qui inter tot opprobria ac calamitates, quibus obnoxii sunt, adhuc fidem Christianam profitentur: nulla apud ipsos est Ecclesia, nullus sacerdos, qui Liturgia prælegat, & Sacramentum Eucharistie celebret. Græca Lingua penitus oblii miserrimi Colossenses, Turcite*

cice in familiari sermone loquuntur. Laodicea hodie a Tereis dicta Esrei Hisar, i. e. netus castrum, urbs Lydia, super sex sagremque Colles posita est; qui circumum, cuius Perimeter ingens terre spatium occupat, quasi conficere videntur, a nemine iam habitatur, nisi quod hic noctu Lupi, vulpes & alopecida prædam investigatum eant. Quam misera & deserta jacet Laodicea, quæ tamen eam testantur celeberrima urbs, uti olim tempore Plinii, nomen meruisse, in Notitia de Septem Asia Ecclesiæ p. 26. 27. sequi. Cum igitur ex Oriente in Occidentales hæc oras purior illa Christi Ecclesia traducta sit: mirari nequeas mali Genii fraudes, quibus Angelicorum insimul superstitio inventa est, quæ exorta Evangelii luci ceu pestilens quoddam sidus nunc imminet, clademque & exitiabile damnum minatur.

§. XXVII. Nostrum est exemplo Patris docere Ecclesias nostras, atque, ne superstitioso quodam cultu palmam sibi intercipi patiantur, sedulo easdem hortari: Erant proinde qui Angelos adorant & in vocant; Nam huiusmodi θεοσκία Ἀγγελικὴ ad καταβραβεύειν palmamque salutis intervertendam satis est.

§. XXVIII. Nec quicquam sibi rectius consulunt, qui distinctione inter λατρείαν ac δουλείαν. conficta, posterius tantum colendi genus Angelis vendicant. Omnis enim cultus, qui plusquam civilis, qualem θεοσκία significat, contra Apostolum est, & Idololatrix. Joannem ad genua provolutum Angelus graviter increpat: *cade saxo: sum enim σὺ δουλῶ, conservus tuus Apoc. XXII. 6.* Opportune Angelus est usus voce σὺ δουλῶ, ut duliam respueret: nam cur δουλῶ ei deferretur, qui ipse sit δουλῶ?

§. XXIX. Sed videtur exilis & frigidus esse cultus Angelorum

rum præ honore, qui defertur Sanctis. Quod si quis integrum Missale evolvat, Missas inveniet in honorum Sanctorum ultra ducentas: at duas tantum in honorem Angelorum: *Michaelis* nempe & *Angeli Custodis*. V. *Missale Romanum Amstverpie 1627. editum, p. 456. & p. 106.* at si Angelorum cultum non admittit Apostolus, quò tandem numero habendus est cultus Sanctorum?

§. XXX. Subtilius vero, sed eo non levius errant, qui Angelicis revelationibus aurem præbent, & in terram prostrati, oblatas imagines cœlestesque ideas colunt, de quibus videatur, *Histoire abregee de la Naissance & du progres de Kouakerisme, a Cologne 1692.* Namque hæc illa *Ταπεινοφοροσύνη τῶν Ἀγγέλων* est, Apostolo damnata. Sane cum adorari se nolit Angelus bonus, oportet esse Angelum infernalem, quem colunt; is enim prostrato corpore honorem hunc expetit: *me adora. Matt. IV. 9.*

§. XXXI. Istud autem multo absurdus est, quod, cum expulsi sensibus suis & mente capti fuerint, verbum ad nos referant, & pro divino venditent; quod tamen nec sanam mentem redoleat, nec ipsam cum sacris literis conformitatem: Sed minus id miror, qui *ἐμβασιύσαν*, & *μη ἐσωπαύσαι καὶ μη ἠχῆσαι*. Pone etiam audivisse illos & vidisse? Si vero Angelus e caelo predicaverit Evangelium, prater id, quod predicatum est, *anathema sit, Gal. 1, 8.*

§. XXXII. Errant præterea, dum lumen aliquod natura congenitum sibi fingunt, ex quo omnis omnium rerum noticia fluat, quodque oculus quidam mentis interior sit; conspiciens intra se omnia cœlestia bona, ut hoc duce & monitore homo manere in lege DEI, ambulare in luce & errare nequeat. Vide *Histoire abregee*

D

du

du Kouakerisme c. IX. p. 33. c. XXII, p. 164. Nam hos ipsos rejicit Apostolus frustra inflatos a mente carnis sua appellat. DEUS ipse nobis lux est ἐγγυτικὸς 1. Job. 1. 5. qvo fit, ut ambulemus in luce v. 3. 7. & lux sumus in Domino, atqve ut filii lucis ambulemus Eph. V, 8.

§. XXXIII. Improbum quoque facinus est, Synaxes & Collegia sacra privato consilio, invitoque & infcio Magistratu, & cum ipsius S. Ministerii contemptu celebrare, laicisque & indoctis utrumque sexus proponendi, dubitandi, quin & prophetandi partes concedere. Respuit enim has Congregationes Apostolus, quod non obtinent caput, ex quo totum corpus per commissuras & compagine subministratum & compactum augetur augmenzo DEI v. 19. Si quis non sit interpret, taceat in Ecclesia, ceterum sibi ipsi loquatur & DEO 1. Cor. XIV, 28. DEUS enim non est confusionis Auctor, sed pacis, ut in omnibus ita maxime in Congregationibus sanctorum ib v. 33.

§. XXXIV. Tum & hoc ipso se fallunt, quod ad Angelicam perfectionem adspirant in hac vita atqve actualibus peccatis inimunes se prædicant; Nam iidem qui id præ se ferunt fastuosi sunt, (quod actuale peccatum) & inflati a sensu carnis sue, cui longe plus tribuunt, quam Apostolus: Nōvi quod non habet in me, i. e. in carne mea bonum; nam velle adest mihi, at ut faciam bonum non reperio Rom. VII, 18. 19. seq. Gal. V. 17. Quanam igitur fronte puros appellare se ipsos singulari illa professione possunt, cum omnis Christiane vite instituende ratio ab omni delictorum genere cavendum esse, dicitur igitur Christiane doctrine accuratam illi formam non norunt. Epiphanius de Catharis Her. LIX. p. 499.

§. XXXV.

§. XXXV. Simili, si non eodem se errore impli-
cant, qui impletionem legis renatis possibilem esse con-
tendunt. Nam inani huic impletioni integro capite op-
ponitur Christus, cum tota plenitudine Deitatis v. 9. ut
sciamus, in illo nos esse completos v. 30. Quod impossibile
erat legi quatenus infirmabatur per carnem, hoc Deus præ-
stitit per mortem filii sui Rom. VIII, 3. Jam præclare do-
cet Apologia: Si renati sentire deberent, se acceptus forte
propter impletionem legis, quando esset conscientia certa, se
placere Deo cum nunquam legi satisfaciamus? Ideo semper
ad promissionem recurrendum, hac sustentanda est infirmi-
tas nostra, & statuendum, nos propter Christum justos repu-
tari, qui sedet ad dextram Patris & perpetuo interpellat
pro nobis. Hunc Pontificem contumelia afficit, si quis
sentit, se jam justum & acceptum esse propter propriam im-
pletionem legis, non propter illius promissionem. Apologia
A. C. p. 90.

§. XXXVI. Nec melius sapiunt, qui majorem for-
toremque sibi præ aliis spiritum datum jactitant, rigi-
diqve & Excommunicantes inde audiunt de quibus late
tractat Ottius in *Annalibus Anabaptisticis*. Iidem enim
sunt, h. t. φυσικῶν ἐπιφυσίων inflati appellantur, Sancti autem Spi-
ritus fructus est lenitas Gal. V, 23. Membrum carnis vi-
tio & tumore inflatum capiti totiqve corpori exitiosum
est.

§. XXXVII. Præclare docet Theologus Argento-
ratis: *Hominum pia intentio, sine fundamento mandati,
Scripturæ & voluntatis divine nihil aliud est quam reme-
rarius fastus & carnalis inflatio. Sunt enim* κατὰ βρα-
βείωντες

*Béouores b. t. Comment. in b. l. p. 129. cui proinde plane ad-
stipulamur.*

§. XXXVIII. Denique nobis dictum putamus illud
Prophetæ Oraculum. *Ne vos seducant, Prophetæ vestri,
qui sint in medio vestrum, & divinatores vestri; & ne
attendatis ad somnia vestra; quæ vos somniatis, quia fal-
sè ipsi prophetant vobis in nomine meo, & non nisi
eos, dicet Dominus. Jer XXIX. versu 8. 9. 10.*

SOLI DEO GLORIA.

ED - Beg 2002

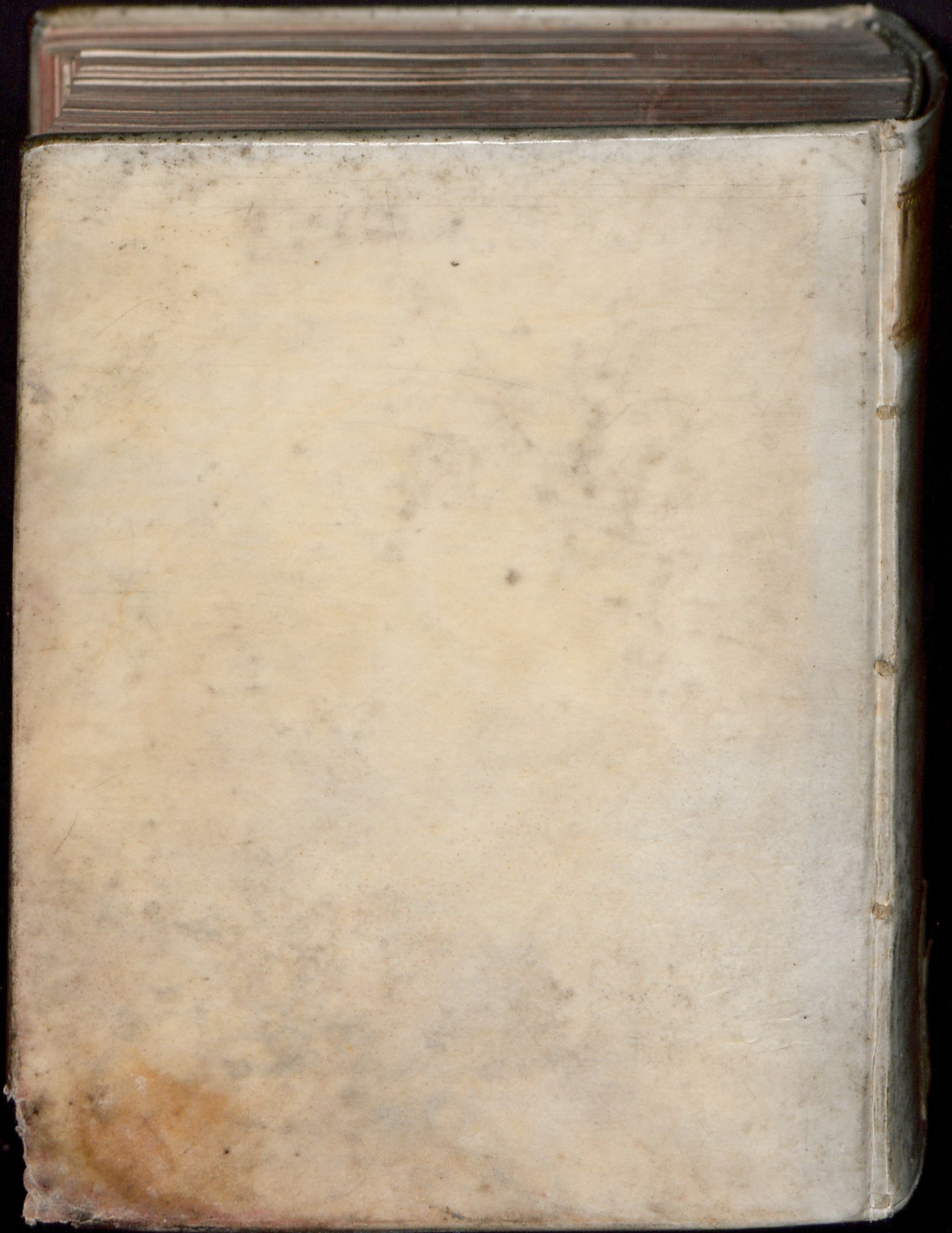
01 A 6739

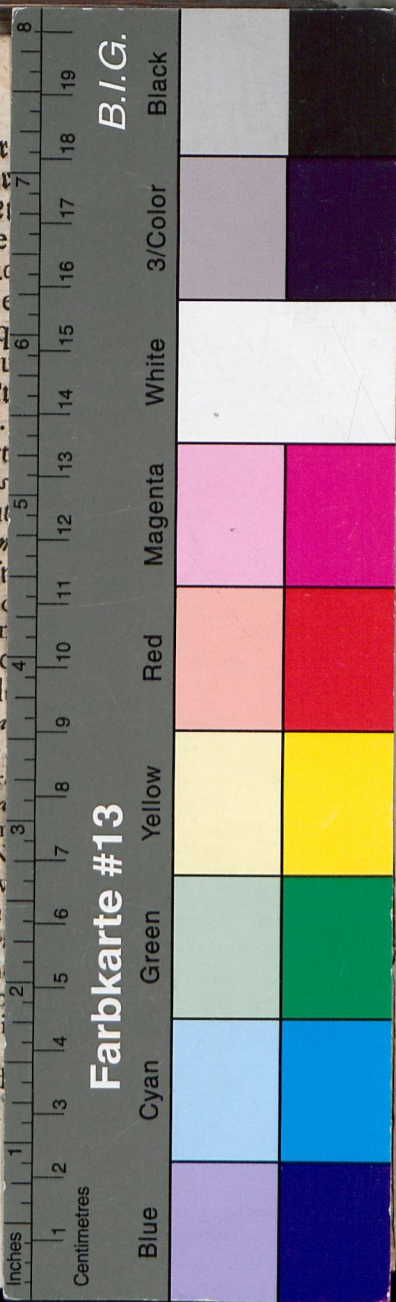
Sb.

Do

Reha ✓

41
Juli

m. 13

Q. B. V.

DISPUTATIO INAUGURALIS

De

PALMA
AB ANGELICIS NON
INTERVERTENDA,

ex Col. II, 18.

Quam

PRÆSIDE

JO. GEORGIO NEUMANNO,
SS. THEOL. D. PROF. PUBL. ET ACAD.

BIBLIOTHECARIO,

PRO LICENTIA

IN ACADEMIA VVITTENBERGENSI

D. XV. Octobris A. c. b. l. c. XCII.

defendit

M. JOACHIMUS WEICKMANN,
Ecclesiæ Schmeidebergensis Pastor & Ephoriæ Kembergensis
Adjunctus, nunc vero SS. Theol. Doctor, & Sereniss. PRINCIPI
Anhaltinos-Servesto, a Concionibus & Consiliis sacris.

Recusâ, Anno 1711